

•Lluís Esteva treballa des del nord per la recuperació de la llengua i la cultura catalanes

•A l'altra banda de la ratlla hi ha un formigeig per tornar a consolidar la cultura del país

A cavall de la frontera que divideix la Cerdanya hi ha un bon grapat de persones que treballen per afermar els llaços d'unió entre ambdues bandes de la comarca. Normalment aquest treball passa desapercebut per la gran massa de gent, o només és conegut pel reduït cercle d'iniciats. Altres vegades, les menys, algun d'aquests personatges veu reconeguda la seva labor i esdevé notícia, i com a tal surt als papers.

El primer títol individual de ceretà de l'any

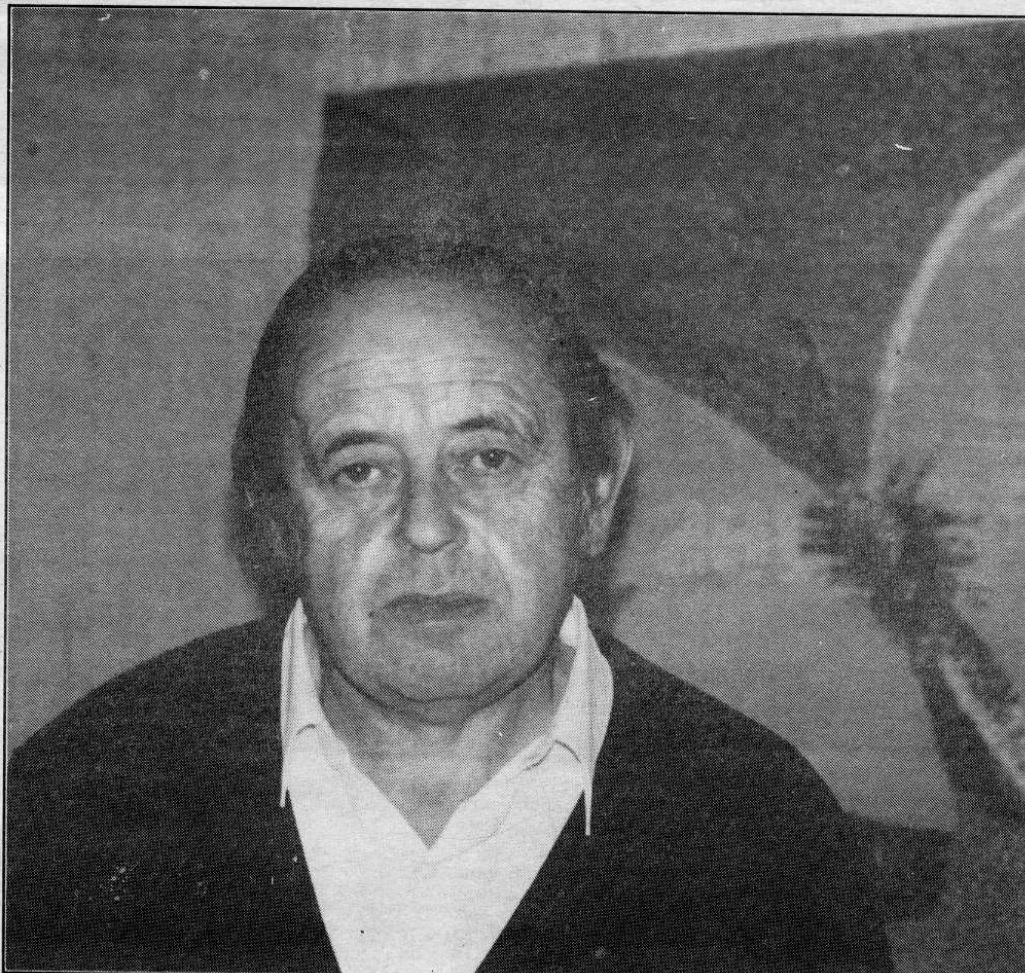
Un exemple d'això és el Lluís Esteva, el nou ceretà de l'any, el primer premiat a títol individual d'aquest certamen. Esteva, que va néixer a Puigcerdà l'any 1930, viu des de fa molts anys a Oveja, una població de la Cerdanya sota administració francesa. La família de Lluís Esteva va ser la darrera regent de l'antiga farmàcia de Llúvia —ara convertida en museu—, fins que l'any 1965 la van vendre a la Diputació de Girona amb la condició, però, que restés sempre a la població, dins el patrimoni ceretà. I així ha estat.

Els qui breguen en el moviment cultural de l'Alta Cerdanya han d'heure-se-les constantment amb la pressió de l'estat francès, el qual, en 300 anys de domini —des del tractat dels Pirineus—, no ha parat en la seva política assimiladora.

«Siguen nets, parlu en francès»

En l'actualitat la presència de la llengua i, per extensió, de la cultura catalana a la Cerdanya anomenada francesa és en un cul-de-sac. Un metre després de la ratlla fronterera, en aquest nucli que en diuen Bourg-Madame, un apèndix

Lluís Esteva ha estat nomenat ceretà de l'any

SALVADOR REDÓ

Lluís Esteva: «refermar els lligams a la Cerdanya»

per SALVADOR REDÓ

del barri fronterer de Puigcerdà, tots els cartells, rètols i indicadors són escrits només en francès, fins i tot els programes d'actes de marcat signe cultural. El lema «siguen nets, parlu en francès», l'equivalent nostre del «si eres español, habla como Franco», o d'aquell «habla en cristiano», ha fet fira a la Cerdanya Nord i a la resta de les comarques catalanes que el rei Felip IV de Castella va cedir al seu veí, Lluís XIV de França.

D'aquest procés assimilador,

de les esperances dipositades en un futur europeu, de la necessitat de sentir-se estimats per la Catalunya Sud, de sentir-se lligats al seu procés d'avenç i d'alguna de les claus per empènyer el ressorgiment cultural, però també social i econòmic d'una de les zones més pobres de l'hexàgon francès n'hem parlat amb el Lluís Esteva.

Per a França, el català no existeix

El menysteniment a nivell

oficial de la llengua catalana es manté en la línia habitual, «encara abans de la darrera guerra mundial, quan una mainada parlava català a la recreació, era castigada, i encara hi ha un cartell en una escola d'Aiguatèbia, a uns 50 quilòmetres de Puigcerdà, que diu «siguen nets, parlu en francès» —això no ho diu, òbviament, en català.

L'aprenentatge del català és del tot optatiu a l'escola francesa, a la universitat de Perpinyà s'ensenya la llengua catalana com a idioma estranger, «si no fos així, no es podria ensenyar, a França el català no existeix».

El funcionari, per regla general, només parla francès, tot i que l'Esteva diu que n'hi ha una bona part que són catalans i que si s'hi adrecen els parlen en català, «però tota la part que no és catalana no fa absolutament res per mirar d'aprendre'l».

Els catalans, ni el 50%

Els mateixos responsables de les associacions culturals de la Cerdanya Nord no fan editar els seus programes en català perquè, segons el Lluís Esteva, «com que no hi ha hagut escolles en català ningú no el sap llegir, o el sap molt poca gent». A aquest fet s'hi afegeix la despooblació progressiva que pateixen aquestes terres pobres,

«som un país que va de menys a menys catalans, perquè vénen molts forasters. Com que és una de les regions més càlides de França, vénen molts jubilats, i també vam tenir la vinguda dels 'Pieds Noirs', els francesos procedents d'Algèria. Això fa que, si féssim una estadística, segurament que els catalans no representem ni el 50%».

El Lluís Esteva torna a insistir en el tema de la despoblació, «a més a més ens hem de basar en un altre context, i és que Catalunya Nord és una de les zones pobres de França, mentre que Catalunya Sud és una de les zones riques d'Espanya. Aquí hi ha hagut una emigració molt important de catalans que se n'han anat a París o a Estrasburg per trobar treball. Aquesta gent, en ser lluny del seu país, com que han marxat sense una educació de llengua catalana, l'han acabat perdent, malgrat que tots tenen clubs de català, amb la bandera catalana, i es reuneixen per ballar sardanes, però gairebé sempre parlen en francès entre ells».

L'esperança és Europa

El Lluís Esteva està convençut que «si la Comunitat Europea accepta el català com a llengua oficial, podrem exigir que sigui apresada a l'escola, perquè per al governant francès el català no existeix com a llengua

regió 7

Edició, fotocomposició i muntatge:
Edicions Intercomarcals, S.A.
Redacció administració i tallers:
Muralla de Sant Francesc, 2
(08240). Telèfon 872 02 44
Fax 872 51 40.

Publicitat:
Muralla de Sant Domènec, 22
(08240). Telèfon 872 02 44
Impressió: Publigraf, S.A.L.
Dipòsit legal: B-44983-78
Director: Gonçal Mazcuñán i Boix
Subdirector: Xavier Domènec
Director de Producció:
* Andreu Aguilera i Alfaro
Direcció i coordinació del
Dominic: Jordi Comellas i Novell
Controlat per

MULTINACIONAL PETROLÍFERA

Solicita

VENDEDOR

Carburantes y lubricantes

Comarca: OSONA, BAGES, RIPOLLÈS

Se precisa:

- *Experiencia en ventas, preferible en el sector automoción.
- *Coche propio.
- *Preferible residencia en la zona.

Se ofrece:

- *Cartera de clientes.
- *Formación a cargo de la empresa.
- *Puesto estable y de futuro.
- *Contrato mercantil SSRE.
- *Condiciones económicas a convenir.

Interesados enviar C.V., fotografía reciente y pretensiones económicas al apartado de correos nº 9014. 08080 BARCELONA.